

עת"א 17005/11/13 - אמין עבוד עלי נגד משטרת ישראל, שירות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 17005-11-13 אמין(אסיר) נ' משטרת ישראל/שירות בתי הסוהר-מחלקת האסיר ואח'

בפני כב' השופט יונתן אברהם

העותר

אמין עבוד עלי

ע"י ב"כ עו"ד יוסף נגר

נגד

המשיבים

1. משטרת ישראל

2. שירות בתי הסוהר

החלטה

העותר מרצה מאסר של 20 שנים ו- 6 חודשים בגין בעילה אסורה, שוד מזוין, הדחה בחקירה ועוד,

מאז 1996.

בעתירה זו מלין העותר כנגד החלטת המשיבים שלא לשלבו בשיקום.

העותר טוען כי לפי חוות דעת מב"ן מיום 20/08/06 עליה חתם דוד כהן, נאמר כי מסוכנותו נמוכה ואין התנגדות להעברתו לשיקום קבוצתי. אז הוא היה בסיווג ב/1.

באותה חוות דעת צוין כי רמת מסוכנותו לשיקום נמוכה.

לטענתו, חוות דעת מב"ן מ- 2009 שהתנגדה להעברתו לשיקום, לוקה בחוסר סבירות לאור העובדה שקיבל אז חופשות ארוכות יותר משנת 2006, סווג בקטגוריה מקלה יותר ב/2, ללא ערבים, ללא מעצר בית ואף ללא צורך בקבלת אישור מב"ן לחופשה (תנאי 8).

עוד טען כי בדיקה שנערכה לו ב- 04/2012 לצורך שילובו בטיפול במב"ן, העלתה כי אינו מתאים לטיפול שם, שכן, מסוכנותו אינה גבוהה.

בעתירה שהוגשה בעקבות החלטה זו הוחלט כי אם לא יתקבל לשיקום במב"ן עד 01/2012, הוא ישולב בטיפול ייעודי לעברייני מין בכלא חרמון, טיפול הניתן על ידי שב"ס ולא מב"ן.

לטענת העותר הוא השתתף בכלא חרמון במספר קבוצות טיפוליות, לרבות שליטה בכעסים, זוגיות ומיניות וכן קבוצה פסיכו חינוכית לעברייני מין.

בעקבות קורסים אלה, קיבל חוות דעת חיוביות מאוד לטענתו והיפנה בעניין זה לחוות דעת שניתנה לצורך בדיקת מב"ן, מחודש 02/2009.

עוד טען כי מאז חזר בתשובה, נשא אישה ואף נולדה לו ילדה בת 5 שנים וכל אלה גורמים ממתנים.

עוד טען כי הוא יוצא לחופשות בנות 96 שעות, ללא בעיות, ללא פיקוח, בעוד שככל שישתתף בשיקום קבוצתי, הוא ילווה בסוהר בכיר ויצא ל- 8 שעות בלבד כל פעם.

כמו כן טען כי הוא מופלה ביחס לאסירים אחרים.

בישיבה שהתקיימה בפניו ביום 25/02/14, חזר ב"כ העותר על טענותיו הנ"ל.

כן טען ב"כ העותר כי עמדת המשיבים השתנתה רק לאחר שהעותר החליט לבקש שחרור על תנאי ופנה להכנת תוכנית טיפולית שיקומית.

הוא שב וטען כי מב"ן אינו מתנגד לשילוב בשיקום.

בתשובת המשיבים לעתירה נאמר כי העותר לא שולב בזמנו בטיפול במב"ן, שכן, ההתרשמות של גורמי מב"ן הייתה שיוכל להפיק תועלת גדולה יותר מהטיפול בשב"ס (בכלא מעשיהו), אולם העותר לא הגיש בקשות העברה למעשיהו למרות שמילולית דיבר על כך.

המשיבים היפנו למכתבה של ראש תחום טו"ש בכלא חרמון, הגב' דנה בן יהודה, ממנו עולה כי בחודש 03/2012, בשיחה עם עו"ס, אמר העותר כי אינו מעוניין בטיפול בעבירות מין. גם בחודש 10/2012 חזר על עמדה זו.

במכתב הגב' בן יהודה, היא מתייחסת לכך שבהמלצת גורמי מב"ן מ- 04/2012, נאמר שהוא מביע רצון להשתלב בטיפול בבית סוהר מעשיהו, אולם בפועל לא הגיש העותר שום בקשה לעבור לטיפול במעשיהו ולטיפול בחרמון, הביע התנגדות.

עוד צוין באותו מכתב כי הוא אמנם השתתף בשיחות פרטניות עם עו"ס, אולם מהות ומטרת השיחות לא הייתה נושא עבירת המין, שכן, הנחיית ענף טו"ש הייתה שעברייני מין יטופל אך ורק במסגרת קבוצתית ולא פרטנית.

כמו כן נאמר באותו מכתב כי על אף שהוא יוצא לחופשות סדירות, זה איננו התנאי היחיד להמלצה לשיקום. המלצה לשיקום כוללת תנאים נוספים, לפי פקודה 04.54.02 ובין היתר השתלבות בטיפול המשולב הכולל פעילויות חינוכיות, תעסוקתיות וטיפוליות קבוצתיות ו/או פרטניות בבית הסוהר.

כמו כן, אסיר יעלה לוועדת שיקום לאחר שעמד בתוכנית אישית הכוללת רצף תעסוקתי/לימודי של כחצי שנה ולאחר שעמד בתוכנית טיפולית שנקבעה על ידי צוות חטו"ש בבית הסוהר.

העותר לא השתתף לטענתם בתוכנית שכזו ולא ביצע אותה ועל כן אינו מתאים.

במכתב ראש תחום טו"ש גם ניתנה התייחסות לטענת העותר שמב"ן אינו מתנגד. הגב' בן יהודה היפנתה לאמור בעמדת מב"ן, שלפיו הם אינם מתייחסים לנושא השיקום משום שהוסר תנאי 8 והדבר נשאר לשיקול דעתם של גורמי שב"ס בלבד.

כמו כן התייחסה הגב' בן יהודה לטענת האפליה וטענה שלא מתקיימת אפליה ביחס לאסירים אחרים.

בסיכום דבריה טענה כי העותר לא עבר שום הליך משמעותי בתחום עבירות המין, הוא עדיין שפוט לתקופה ארוכה ויכול להשתלב בטיפול שכזה וזה אינו מסתייע אך ורק בשל סירובו.

כמו כן נאמר בכתב התשובה כי גם גורמי המודיעין מתנגדים ליציאת העותר לשיקום ובעניין זה הוגש לעיון בית המשפט חומר חסוי בהסכמת ב"כ העותר.

צוין גם כי העותר נדחה על ידי ועדת שחרורים שקבעה שהוא לא עבר טיפול אינטנסיבי ממשי בנוגע לעבירות המין שביצע.

בסופו של כתב התשובה נאמר כי העותר לא עומד בתנאי הסף הקבועים בפקודת נציבות 04.54.00 לצורך שילוב בשיקום.

הואיל שבמהלך הדיון הועלתה טענת האפליה כלפי האסיר שאדי עזאם, הוריתי כי העניין ייבדק על ידי ב"כ המשיבים ויינתן כתב תשובה משלים בעניין זה.

בעניין שאדי עזאם הוגש כתב תשובה משלים ובו היפנתה ב"כ המשיבים לתגובה הנ"ל של ראש תחום טו"ש, הגב' בן יהודה.

כמו כן טענה כי שאדי עזאם שהה במחלקה הייעודית לעברייני מין במשך 19 חודשים, עד שהורחק ממנה אמנם אך בשל בעיות התנהגותיות, אולם בתקופה זו בה שהה במחלקה קיבל טיפול בתחום עבירות המין במחלקה לעברייני מין משך 19 חודשים.

עוד טענה כי לאחר שהורחק, אמנם קיבל טיפול בשיחות פרטניות, אך אלה לא היו בתחום עבירות המין שבהן קיבל טיפול במחלקה הייעודית, אלא סביב התנהגותו העבריינית.

בתגובה לטענות אלה בכתב שהגיש ב"כ העותר, הוא שב על טענותיו כי בשנת 2007 עמד העותר בתנאים של שילוב ושיקום ושילובו בשיקום נדחה לא בשל אי עמידה בקריטריונים של פקודת השיקום, אלא בשל התנהגות רשלנית של המשיבים הפועלים בכל דרך כדי למנוע שילובו של העותר בשיקום.

לעניין ההסבר לטענת האפליה, הגיב כי האסיר שאדי עזאם הודח מהמחלקה לעברייני מין, טרם הספיק לעבור טיפול בקבוצה הייעודית והפסיכו חינוכית המתקדמת.

הוא ביקש שבית המשפט ישהה את החלטתו עד שיועבר לבית המשפט במעמד צד אחד תיקו של שאדי עזאם, על מנת להיווכח כי אסיר זה כלל לא עבר טיפול ייעודי.

בכתב תגובה זה הועלו גם שמות נוספים של אסירים לצורך השוואה בטענת האפליה. הוא ביקש כי גם לגביהם יורה בית המשפט שיוצגו לו נתונים.

בכתב תגובה זה הוא גם חזר על טענות שכבר טען קודם לכן.

דין והכרעה:

שילובו של אסיר בשיקום והתנאים הדרושים לכך מוסדרים בפקודת נציבות שב"ס שמספרה 04.54.02, שעניינה מסגרות שיקום לאסירים.

סעיף 5 (ה) לפקודה הנ"ל קובע בין יתר התנאים הנדרשים, כי מצד האסיר יתקיים "**תפקוד חיובי בבית הסוהר המתבטא בנושאים הבאים**":

- 1.** האסיר מתגורר באגף מתקדמים או שמתאים לאגף כזה.
  - 2.** האסיר יצא לשתי חופשות לפחות, ללא תקלות.
  - 3.** האסיר שולב בטיפול משולב הכולל פעילויות חינוכיות, תעסוקתיות וטיפוליות קבוצתיות ו/או פרטניות בבית הסוהר.
- כמו כן, יעלה אסיר לוועדת שיקום לאחר שעמד בתוכנית אישית, הכוללת רצף תעסוקתי/לימודי של כחצי שנה **ולאחר שעמד בתוכנית טיפולית - חינוכית, שנקבעה על ידי צוות חטו"ש בבית הסוהר.** במידה והאסיר לא הועסק מסיבות שאינן תלויות בו לא תימנע ממנו האפשרות לעבור לשיקום ומידת התאמתו תיבחן על ידי הוועדה.
- 4.** הערכת עו"ס מטפל בדבר מוטיבציה וכוחות לשינוי.
  - 5.** אי מעורבות גלויה או סמויה בפעילות שלילית, כדוגמת הברחת סמים, מנהיגות שלילית, אלימות לחץ על אסירים וכו'.
  - 6.** אי שימוש בסמים.

לאחר שעיינתי בטיעוני הצדדים ונוכח התנאים הנדרשים לפי פקודת שב"ס הנ"ל, סבורני שדין העתירה להידחות ואבהיר.

טענת העותר הנסמכת על כך כי לפי חוות דעת מב"ן הוא היה מתאים לשיקום כבר בשנים 2006/2007, אין די בה, כפי שעולה מרשימת התנאים לעיל, כדי לשלב מידית בשיקום.

מב"ן אינו הגורם המוסמך להורות על שיקום, הוא גורם ממליץ בלבד.

במקרה דנן בוטל לעותר תנאי 8 ועל כן חוות דעת מב"ן איננה נדרשת כלל לצורך שיקום. מתוך ביטול תנאי 8 הנ"ל, אין ללמוד אוטומטית כי העותר מתאים לשיקום. כל שיש ללמוד מביטול תנאי 8 הנ"ל הוא כי וועדת השיקום אינה צריכה לקבל חוות דעת חיובית ממב"ן לצורך השילוב בשיקום. בכך אין כדי לחייב אותה להורות על שילוב בשיקום, מקום בו לא מתקיימים יתר התנאים.

זהו בדיוק המקרה דנן.

כפי שעולה מתנאי מס' 3, על העותר לעמוד בתוכנית טיפולית - חינוכית. הסמכות לקבוע את אותה תוכנית ניתנה בסעיף הנ"ל בצוות חינוך טיפול ושיקום בבית הסוהר.

לפי העולה ממכתב הגב' דנה בן יהודה, סברו גורמי הטיפול בכלא שעל העותר לקבל טיפול בתחום עבריינות המין.

העותר טוען בפניו, כי הוא אינו נזקק לטיפול שכזה וזאת הוא מסיק מכך שבעבר ניתנה על ידי מב"ן חוות דעת לפיה מסוכנות העותר אינה מצריכה טיפול ייעודי במב"ן.

טענה זו של העותר אינני מקבל. בפני הגיש העותר עתירה בשנת 2011 ובה הלין כי אין הוא משולב בטיפול ייעודי במב"ן, וכמו כן, הואיל שהוא ברשימת המתנה של מב"ן, הוא לא יכול לקבל טיפול ייעודי בתחום עבירות המין משב"ס. הגשת עתירה זו יש בה כדי לסתור את טענת העותר, כי הוא סבר, על יסוד עמדת מב"ן דאז כי אין לו צורך בטיפול ייעודי כלל. עובדה כי הוא פנה אף לבית המשפט לצורך קבלת אותו טיפול.

סבורני שהעותר ידע שהוא זקוק לטיפול ייעודי לצורך שילוב בשיקום ובשל כך הגיש את העתירה. אני מוצא לציין, כי באותה עתירה קבעתי, כי במידה שעד לסוף שנת 2011 לא ישולב העותר בטיפול במב"ן, הוא ישולב בטיפול במחלקת מפנה של שב"ס בכלא חרמון המיועד לטיפול בעברייני מין.

דא עקא, מועד זה חלף והעותר לא שולב באותו טיפול לא במב"ן ולא במחלקת מפנה בכלא חרמון.

ממכתב הגב' בן יהודה שאזכר לעיל, עולה, כי העותר סירב לאפשרות להשתלב במחלקת מפנה לאחר שלא שולב במב"ן. העותר טוען מצדו, כי פנייה אליו להשתלב נעשתה רק בסוף 2012. טענה זו אינני מקבל, שכן לעותר עמדה הדרך לשוב ולפנות לבית המשפט (כפי שפנה בעתירה קודם לכן לשילובו בטיפול וכך החוחלט), ככל שכוונתו להשתלב במפנה לאחר סוף שנת 2011 והדבר לא ניתן לו, הייתה כוונה כנה, זאת על יסוד פסק דין שניתן בעתירתו דלעיל.

קבעתי לעיל, כי הגורם המוסמך לקבוע את התוכנית הטיפולית - חינוכית לצורך שילוב בשיקום איננו מב"ן אלא גורמי הטיפול ומשאלה קבעו שעל העותר לעבור טיפול ייעודי לעברייני מין והוא לא עבר אותו, רק בשל כך ניתן לדחות את עתירתו לשילוב בשיקום.

יתר על כן, מן המידע המודיעיני שהוצג לעיוני בהסכמה עולה, כי העותר אינו עומד גם בתנאי החמישי שפורט לעיל, משום שהחומר המודיעיני מלמד כי העותר לאורך השנים האחרונות כי מעורב בפעילות שלילית בין כותלי בית הכלא. הידיעות המודיעיניות בעניין זה מתפרסות משנת 2007 ועד 2013.

לעותר טענה חלופית ולפיה הוא מופלה לרעה ביחס לאסירים אחרים שבתנאים זהים לשלו, הותר להם לצאת לשיקום.

בכתב העתירה הזכיר העותר מס' שמות של אסירים ללא שפורטו מס' הזהות שלהם, כאשר לגבי רובם נטען באופן כללי כי הם שוהים בשיקום אף שלא עברו טיפול ללא פירוט של יתר נסיבותיהם ובאופן שלא מאפשר השוואה לצורך בדיקת טענה האפליה.

האסיר היחיד שלגביו ניתן פירוט רחב יותר, הינו האסיר שאדי עזאם וגם במהלך הדיון שהתקיים בפניי הוסיף בא-כוח העותר פרטים לגבי אסיר זה על כן הוריתי על קבלת כתב תשובה משלים שיתייחס לאותו אסיר. כפי שעולה מכתב התשובה המשלים שהוגש אותו אסיר שולב בטיפול לעברייני מין, הוא אומנם הורחק ממנו בשלב מסוים, אולם במהלך 19 החודשים בהם שהה באותו טיפול הוא קיבל את הטיפול הייעודי לעברייני מין ומאוחר יותר קיבל טיפול פרטני בעניין בעיות ההתנהגות שלו, בגינן גם הורחק מהטיפול הייעודי.

את בקשת ב"כ העותר להשהות החלטה זו עד לאחר שיוצג לעיוני תיקו של שאדי עזאם הנ"ל, אני דוחה. חזקת התקינות המנהלית מחייבת שהמידע שהציג בפניי שב"ס בעניין זה הינו מתוך התיק. לא הוצגה בפניי שמץ ראיה לסתירת חזקה זו.

נוכח האמור לעיל, לא מצאתי ממש גם בטענת האפליה.

מכל הסיבות שפירטתי לעיל, אני דוחה את העתירה.

ניתנה היום, י' אדר ב תשע"ד, 12 מרץ 2014, בהעדר הצדדים.